

Aleg. 88.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku p. Merunowicza, w sprawie ustawodawczego unormowania kredytu na zastawy ręczne.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 1. października 1881, przekazał Wysoki Sejm komisyi prawniczej wniosek posła Merunowicza, w sprawie ustawodawczego unormowania kredytu na zastawy ręczne.

Wniosek ten żąda, aby wezwać c. k. Rząd o przedłożenie ustawy opartej na następujących zasadach:

- a) ułatwienie zakładania publicznych kantorów zastawniczych, mianowicie przez gminy;
- b) zaprowadzenie urzędowych formularzy na kartki zastawnicze, zawierających istotne punkta odnośnej umowy;
- c) zastosowanie ustaw przeciw lichwie i do tych interesów.

Komisyja prawnicza jest zdania, że wezwania takiego do c. k. Rządu niepotrzeba, albowiem istnieją i obowiązują przepisy, oparte na zasadach we wniosku tym wymienionych.

I tak:

Według Najwyższego rozporządzenia z dnia 2. sierpnia 1845 (dekret nadw. z dnia 22. sierpnia 1845 l. 27.073), wydanego w celu wywołania konkurencyi i zniesienia stopy procentowej przy zakładach zastawniczych; można, aby ulżyć niedoli lub zapobiedz lichwie, w miarę rzeczywistej potrzeby, zezwolić na zakładanie prywatnych zakładów pożyczkowych na zastawy ręczne.

Pozwolenie takie nie może być nigdy udzielone osobie prywatnej, wypożyczającej na zastawy, lecz udzielić je winna władza krajowa, a względnie ministerstwo gminom lub stowarzyszeniom (patent z 26. listopada 1852 Nr. 253).

Zakłady te zostawać mają jeżeli nie pod bezpośrednim kierunkiem, to jednak zawsze pod opieką i dozorem władzy rządowej.

Według regulaminu dla kas oszczędności z dnia 2. września 1844 §. 28, zakłady pożyczkowe na zastawy ręczne, powstawać mogą obok kas oszczędności.

Istnieje więc ułatwienie zakładania tych instytucyj w miarę rzeczywistej potrzeby, zaś zbyt wielka liczba takich zakładów, z powodu kosztów połączonych koniecznie z ich utrzymaniem i kontrolą, udaremnićby musiała ich cel.

W końcu jeszcze nadmienić należy, że stręczenie zastawów (Pfandvermittlung) sposobem zarobkowania wykonywać nie wolno, według rozp. minist. z 12. lutego 1863, l. 422.

Co się tyczy żądanych we wniosku formularzy kart zastawniczych, to w tej mierze trzeba rozróżnić:

1. Pożyczki na zastaw w ogóle. Według kodeksu cywilnego §. 1342, zastaw i rękojmia są ogólnymi sposobami utwierdzenia praw i obowiązków, których wierzycielowi odmówić nie można, nie można nikomu zabronić, żądać zastawu przy daniu pożyczki.

Kodeks cywilny w §. 1370, obowiązuje wierzyciela, aby dłużnikowi na odebrany zastaw ręczny wydał rewers, w którym mają być podane istotne znamiona zastawu, a mogą być także opisane istotne warunki kontraktu zastawu.

Rzeczą więc dłużnika dopilnować się w tej mierze.

2. Zakłady zastawnicze, istniejące za koncesją.

Jak wyżej wspomniano, osoby prywatne koncesyi na zakład zastawniczy uzyskać nie mogą.

Według ustawy przemysłowej z 20. grudnia 1859, Nr. 227 §. 16, ustęp 12, wypożyczanie na zastawy, o ile prawnie jest dozwolonem, należy do przemysłów koncesyonowanych.

W koncesyi więc i stututach formularze kart zastawniczych są podane.

3. Trudnienie się wypożyczeniem na zastawy ręczne — sposobem zarobkowania — bez uzyskanej koncesyi (zakłady zastawnicze pokątne). Takie działanie stanowiło dawniej przekroczenie z §. 485 kodeksu karnego — a obecnie, po zniesieniu tego §. przez ustawę z dnia 14. czerwca 1868, ma być karane według §. 132, ustawy przemysłowej, grzywną od 5—200 zł. i rozumie się, zamknięciem zakładu.

Prócz tego nadmienić należy, że według kodexu cywilnego §. 1371, wszelkie warunki i poboczne umowy, naturze kontraktu zastawn i pożyczki przeciwne, są nieważne. Należą tutaj umowy: że po upływie terminu zapłaty długu, zastaw stanie się własnością wierzyciela, że tenże może takowy podług upodobania, lub za cenę już z góry oznaczoną sprzedać albo dla siebie zatrzymać, że dłużnik nie może nigdy wykupić zastawu, i t. p.

Formularze więc nowe są zbyteczne.

Nakoniec co się tyczy zastosowania ustawy z dnia 28. maja 1881, Nr. 47, do interesów kredytowych na zastawy ręczne, to żadnej nie ulega wątpliwości, że przy zastawie, którego aktem głównym zawsze jest pożyczka, ustawa przeciw lichwie, o ile zajdą jej warunki, zastosowaną być może.

Komisyja prawnicza sądzi więc, że uczyni zadosyć interesom szanownego wnioskodawcy, jeżeli uczyni wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby organom swoim polecił zwrócić baczną uwagę na istniejące w kraju liczne pokątne zakłady zastawnicze, i bezwzględnem stosowaniem istniejących w tej mierze przepisów przyczynił się do wyłuskania tej plagi ubogiej ludności.

Lwów dnia 11. października 1881.

B. K o w a l s k i

Przewodniczący.

Zatorski

Sprawozdawca.